

СТ А Н О В И Щ Е

От: доц. д-р Тодорка Димова Кинева

Университет за национално и световно стопанство, катедра „Икономическа социология“, ПН. 3.1. Социология, антропология и науки за културата, Научна специалност „Социология“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по *Социология* в УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Трифон Стоянов Трифонов*

Тема на дисертационния труд: *Корупция при обществени поръчки*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научно жури по защита на дисертационен труд съгласно Заповед № 557/23.02.2026 г. на Зам.-ректора по научноизследователската дейност на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Трифон Трифонов има бакалавърска степен по финанси (2001-2006 г.) и магистърска степен по право (1999-2005 г.) от Университет за национално и световно стопанство, както и магистърска степен по стратегическо управление и лидерство от Университет по библиотекознание и информационни технологии. Преминал е успешно редица курсове и обучения в областта на финансовите престъпления, включително пране на пари и проследяване на активи, анализ на финансови разследвания, организирани от Европол, Министерство на финансите и Министерство на правосъдието на САЩ, и др.

От 2019 г. се обучава по докторска програма към катедра „Икономическа социология“, Общикономически факултет на УНСС по научна специалност „Социология“ съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 1030/17.04.2019 г. Научен ръководител на докторанта е проф. д-р Георги Светлозаров Петрунов, съгласно заповед № 1030/17.04.2019 г. Обучението в докторската програма е осъществено в задочна форма на обучение в периода 02.04.2019-23.02.2026 г. Трифон Трифонов е изпълнил всички дейности, заложили в неговия индивидуален учебен план – успешно е положил всички седем изпита по докторантски дисциплини и има три публикации по темата на дисертационния труд. Автор е и на други публикации, които са в областта на противодействието на изпирането на пари и отнемането на незаконно придобито

имущество. Докторантът има изследователски опит, натрупан от участие в проекти, в т.ч. към Фонд „Научни изследвания“.

Трифон Трифонов има богат практически опит в областта на противодействието на корупцията и финансовите престъпления. Член е на множество работни групи и комисии по изготвянето на законопроекти в областите на противодействие на изпирането на пари и отнемането на престъпни активи, както и в изготвянето на инструкции, свързани с междуинституционалното взаимодействие в тези области. Висококвалифициран ръководител с доказана експертиза в управлението на структури в държавната администрация. Като бивш главен секретар на Комисията за отнемане на незаконно придобито имущество (КОНПИ) има експертиза в управлението на сложни структури и нормативно обезпечаване на държавния контрол. Опитът му в Държавна агенция „Национална сигурност“, Министерство на финансите и Комисия за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (КПКОНПИ) му позволяват да изследва и анализира корупцията като експерт, който е добре запознат с развитието и механизмите на финансовите престъпления. Работата му в Министерство на младежта и спорта допринася за по-задълбоченото му разбиране относно управлението на инвестиционните процеси и обществените поръчки, които са обект на дисертационното му изследване.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният дисертационен труд е в общ обем от 171 страници. Структуриран е в увод, изложение в три глави, заключение, три приложения и използвана литература. Съдържанието на труда е логически обвързано и балансирано, показва задълбочен теоретичен и емпиричен съдържателен анализ, който позволява постигането на целта, дефинираните изследователски задачи и доказване на тезата на дисертацията. За разработването на дисертационния труд са използвани 156 източника (57 на български език и 99 на английски език), включително електронни ресурси. Разработеният от докторант Трифон Трифонов дисертационен труд е посветен на остър и деструктивен проблем в съвременното общество – корупцията в сферата на обществените поръчки. Темата е не само актуална и научно обоснована, но е с голяма социална и практическа значимост. Значителният обем на публични средства, обществените съмнения за непрозрачност и институционалните слабости превръщат анализа на корупционните механизми в ключов за разбирането на този системен проблем и за формулирането на адекватни политики за противодействие и контрол.

В увода на дисертационния труд по подходящ и обоснован начин е представена цялата концепция на дисертационното изследване. Ясно е аргументирана актуалността и значимостта на изследваната проблематика, умело е обоснована и необходимостта от научното изследване на темата. Ясно са представени обекта, предмета, целта, задачите, тезата, хипотезите, изследователските методи и ограниченията на изследването. Първа глава на дисертационния труд представя теоретичните перспективи при изследване на корупцията при обществени поръчки. Въз основа на анализа на различни дефиниции и подходи е изведена авторска дефиниция за корупцията, която служи като работната рамка на дисертационното изследване. За по-голяма яснота и пълнота при разбирането на корупцията докторантът прави задълбочен преглед на основни социологически теории на макро и микро ниво, както и на теоретични подходи, чрез които се изследва корупцията в сферата на обществените поръчки. Втора глава представлява задълбочен

и критичен анализ на нормативната и практическата рамка на обществените поръчки. От социологическа гледна точка следва да се отбележи, че докторантът изключително умело е приложил концепцията за социалното конструиране на реалността, като анализира обществените поръчки не само като процедура (техническа или юридическа), а като институционализирана социална практика, в която формалните правила и неформалните (често корупционни) норми се преплитат. Интерес представлява трета глава на дисертационния труд. Тя представя проведеното от докторант Трифонов авторско емпирично изследване, чиято цел е „да установи проявления на корупция при обществени поръчки в България“ (с. 95). Използван е качествен метод, който е най-адекватният инструмент за изследване на подобни „скрити“ и чувствителни теми. Проведени са 33 дълбочинни интервюта (по въпросник, представен в Приложение 3) с експерти и тесни специалисти в областта на противодействие на корупцията (информация за интервюираните лица е поместена в Приложение 2). Въз основа на потвърдените хипотези и защитената теза, в заключението на дисертационния труд са систематизирани основни изводи и обобщения.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Докторант Трифон Трифонов успешно е реализирал поставените цел и задачи, като е постигнал отличен баланс между теоретична дълбочина и практическа приложимост. Въз основа на дисертационния труд, могат да бъдат изведени следните по-важни научни и научно-приложни резултати:

- Нова концептуална рамка и авторска дефиниция за корупцията, която е дефинирана като „противоправно поведение на хора с власт и/или публична длъжност – действие или бездействие, което нарушава правни норми и има за основна цел постигането на неследваща се облага за лицето или свързаните с него пряко или непряко/косвено лица“ (с. 20).
- Концептуално диференциране на нивата на корупция – направено е прецизно разграничение между „административна корупция“ и „завладяване на държавата“.
- Чрез интегриран аналитичен подход теоретичните модели са трансформирани в инструментариум за емпиричното изследване – процедури и контролни механизми, т.нар. „червени флагове“, условия за възпроизвеждане и нормализиране на корупцията, динамика и ескалация на нарушенията.
- Идентифицирани са уязвими зони (проблемни разпоредби и практики), които генерират висок корупционен риск при обществените поръчки.
- Установени са специфични корупционни проявления във всеки етап от жизнения цикъл на поръчката, като най-висок риск се установява в етапа на планиране и подготовка.
- Диагностицирани са повтарящи се модели на поведение, които сигнализират корупция – завишени или специфични изисквания, процедури с един кандидат, субективни показатели в методиката за оценка, „анексна спирала“, „инхаус възлагания“ и др.
- Предложени са антикорупционни политики и мерки с фокус върху системната превенция и структурния контрол.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Докторант Трифон Трифонов коректно, ясно и точно обобщава научните приноси на дисертационния труд, посочени в автореферата (с. 36). Предоставените ми материали за рецензиране напълно потвърждават посочените от докторанта пет основни научни и научно-приложни приноса. Сред тях бих отличила постигнатата деиндивидуализация на корупцията, т.е. успешното изместване на фокуса от корупцията като „морален дефект“ и индивидуално отклонение към корупцията при обществените поръчки като институционализирана социална практика. Дисертационният труд прави интердисциплинарен пробив, като изследва обществените поръчки, една традиционно юридическа и икономическа проблематика, през призмата на социологията. По същество това позволява не само разкриване на скритите механизми на възпроизводство на корупцията, но и очертава социалния живот на правните норми. Направеното от докторанта разграничение между „формална нормативна рамка“ и „неформални институционализирани практики“ при обществените поръчки е ключово, тъй като разкрива наличието на институционален дуализъм, при който легалната процедура служи един вид като легитимираща „фасада“ на неформални договорености. Следва да се подчертае постигнатото „осветляване“ на симбиозата между политическата власт и частните икономически интереси, където докторантът отива отвъд общата употреба на т.нар. „завладяна държава“, описвайки механизма, по който обществените поръчки се инструментализират за преразпределение на ресурси от публичния към частния сектор. Предложените насоки за антикорупционни мерки се отличават с висока степен на приложимост и контекстуална обусловеност.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

По темата на дисертационния труд Трифон Трифонов е представил три публикации, които представят важни аспекти и резултати от работата на докторанта, което свидетелства, че е налице разпространение и публично представяне на резултати от дисертационното му изследване.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът на дисертационния труд е в общ обем от 68 страници (на български и английски език). Напълно отговаря на изискванията за структура и съдържание, като успешно и коректно представя обща характеристика на дисертационния труд, структура и синтезирано изложение на дисертационния труд, справка за научните приноси на дисертацията и публикации по темата на дисертацията. В съдържателно отношение авторефератът представя много добре резултатите на дисертационното изследване.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Дисертационният труд на докторант Трифонов се отличава с аналитична дълбочина и висока изследователска етика. Насърчавам докторанта да продължи изследователската си работа в това поле. Смятам, че дисертационният труд следва да бъде издаден като книга, тъй като това би осигурило по-широка публичност на получените резултати и би ги направило достъпни за по-широк кръг от специалисти.

8. Заключение

Предложеният за рецензиране дисертационен труд на Трифон Стоянов Трифонов е разработен в съответствие с нормативните изисквания за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, отразени в Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и на Правилника за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в УНСС. Дисертационният труд „Корупция при обществени поръчки“ е посветен на актуален и значим за обществото проблем и съдържа научни резултати, които представляват научни и научно-приложни приноси.

Всичко, гореизложено, ми дава основание убедено да предложа на уважаемите членове на научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност „Социология“, професионално направление 3.1 „Социология, антропология и науки за културата“ на Трифон Стоянов Трифонов.

23.03.2026 г.
София

Подпис:
(доц. д-р Тодорка Кинева)

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

OPINION

From: Assoc. Prof. Todorka Dimova Kineva, PhD
University of National and World Economy (UNWE), Department of Economic Sociology,
3.1. Sociology, Anthropology and Cultural Sciences, Scientific Specialty "Sociology"

Regarding: Dissertation for the award of the educational and scientific degree "Doctor" in
"Sociology" at UNWE.

Author of the Dissertation: *Trifon Stoyanov Trifonov*

Dissertation Title: *Corruption in Public Procurement*

Basis for the opinion: Membership in the scientific jury for the defense of a doctoral dissertation, pursuant to Order No. 557/Feb 23, 2026, issued by the Vice-rector for research and development of the University of National and World Economy.

1. Information about the Doctoral Candidate

Trifon Trifonov holds a Bachelor's degree in Finance (2001–2006) and a Master's degree in Law (1999–2005) from the University of National and World Economy, as well as a Master's degree in Strategic Management and Leadership from the University of Library Studies and Information Technologies. He has successfully completed numerous courses and training programs in the field of financial crimes, including money laundering and asset tracing, and financial investigation analysis, organized by Europol, the Ministry of Finance, and the U.S. Department of Justice, among others.

Since 2019, he has been enrolled in the doctoral program at the Department of Economic Sociology, Faculty of General Economics at UNWE, specializing in "Sociology" pursuant to Rector's Order No. 1030/Apr 17, 2019. The candidate's research supervisor is Prof. Georgi Svetlozarov Petrunov, PhD. The doctoral studies were conducted on a part-time basis during the period from April 2, 2019, to February 23, 2026. Trifon Trifonov has fulfilled all activities outlined in his individual study plan, successfully passing all seven doctoral examinations and producing three publications directly related to the dissertation topic. He is also the author of other publications in the fields of anti-money laundering and the forfeiture of illegally acquired assets. The candidate possesses significant research experience gained through participation in projects, including those funded by the Bulgarian National Science Fund.

Trifon Trifonov possesses extensive practical experience in countering corruption and financial crimes. He has been a member of numerous working groups and committees tasked with drafting legislation in the areas of anti-money laundering and the recovery of criminal assets, as well as developing instructions for inter-institutional cooperation. He is a highly qualified executive with proven expertise in managing state administration structures. As the

former Secretary General of the Commission for Forfeiture of Illegally Acquired Assets (CIAAF), he has expertise in managing complex structures and providing the regulatory framework for state oversight. His experience at the State Agency for National Security (SANS), the Ministry of Finance, and the Commission for Anti-Corruption and Illegal Assets Forfeiture (CACIAF) allows him to research and analyze corruption as an expert intimately familiar with the evolution and mechanisms of financial crimes. His tenure at the Ministry of Youth and Sports further contributes to his profound understanding of investment process management and public procurement, which are the primary focus of his dissertation research.

2. General characteristics of the presented dissertation work

The submitted dissertation comprises a total of 171 pages. It is structured into an introduction, three chapters, a conclusion, three appendices, and a bibliography. The content of the work is logically coherent and well-balanced, exhibiting a profound theoretical and empirical analysis that enables the achievement of the research objectives, the fulfillment of defined tasks, and the substantiation of the dissertation's thesis. The research draws upon 156 sources (57 in Bulgarian and 99 in English), including electronic resources. The dissertation developed by Trifon Trifonov is dedicated to an acute and destructive issue in contemporary society: corruption within the sphere of public procurement. The topic is not only timely and scientifically grounded but also carries immense social and practical significance. The substantial volume of public funds involved, combined with public concerns regarding transparency and institutional weaknesses, makes the analysis of corruption mechanisms pivotal for understanding this systemic problem and formulating adequate counteraction and control policies.

The Introduction effectively presents the entire conceptual framework of the research. The relevance and significance of the subject matter are clearly argued, and the necessity for a scholarly investigation of the topic is skillfully substantiated. The object, subject, aim, tasks, thesis, hypotheses, research methods, and limitations of the study are precisely articulated. Chapter One presents the theoretical perspectives for investigating corruption in public procurement. Based on an analysis of various definitions and approaches, the author derives an original definition of corruption, which serves as the working framework for the research. For greater clarity and comprehensiveness, the candidate provides an in-depth review of major sociological theories at both macro and micro levels, as well as theoretical approaches used to examine corruption in public procurement. Chapter Two constitutes a thorough and critical analysis of the regulatory and practical framework of public procurement. From a sociological standpoint, it should be noted that the candidate has exceptionally skillfully applied the concept of the social construction of reality, analyzing public procurement not merely as a technical or legal procedure, but as an institutionalized social practice where formal rules and informal (often corrupt) norms intertwine. Chapter Three is of particular interest. It presents the original empirical research conducted, aimed at "identifying manifestations of corruption in public procurement in Bulgaria" (p. 95). A qualitative method was employed, which is the most appropriate tool for investigating such "hidden" and sensitive topics. Thirty-three in-depth interviews were conducted (based on a questionnaire presented in Appendix 3) with experts and specialists in the field of anti-corruption (information regarding the interviewees is provided in Appendix 2). Based on the

confirmed hypotheses and the defended thesis, the conclusion of the dissertation systematizes the primary findings and generalizations.

3. Evaluation of the obtained scientific and scientific-applied results

The doctoral candidate, Trifon Trifonov, has successfully achieved the set aims and objectives, maintaining an excellent balance between theoretical depth and practical applicability. Based on the dissertation, the following significant scientific and applied results can be highlighted:

- A new conceptual framework and an original definition of corruption, defined as: "unlawful conduct by individuals in positions of power and/or public office – through action or omission – that violates legal norms and has the primary objective of obtaining an undue advantage for the person or for entities directly or indirectly/consequently linked to them" (p. 20).
- Conceptual differentiation of corruption levels, providing a precise distinction between "administrative corruption" and "state capture".
- Transformation of theoretical models into an empirical research toolkit through an integrated analytical approach, identifying procedures and control mechanisms, so-called "red flags", conditions for the reproduction and normalization of corruption, and the dynamics and escalation of violations.
- Identification of vulnerable zones (problematic provisions and practices) that generate high corruption risks within the public procurement process.
- Determination of specific manifestations of corruption at every stage of the procurement lifecycle, establishing that the highest risk occurs during the planning and preparation stage.
- Diagnosis of recurring behavioral patterns that signal corruption – such as inflated or overly specific requirements, single-bidder procedures, subjective criteria in evaluation methodologies, "addendum spirals" (annexes), "in-house awards," etc.
- Proposals for anti-corruption policies and measures focusing on systemic prevention and structural control.

4. Evaluation of scientific and applied contributions

The doctoral candidate, Trifon Trifonov, provides a correct, clear, and precise summary of the scientific contributions of the dissertation as outlined in the abstract (p. 36). The materials provided for my review fully substantiate the five primary scientific and applied contributions identified by the candidate. Among them, I would particularly highlight the achieved de-individualization of corruption – specifically, the successful shift in focus from corruption as a "moral defect" or individual deviance toward viewing corruption in public procurement as an institutionalized social practice.

The dissertation achieves an interdisciplinary breakthrough by examining public procurement – traditionally a legal and economic subject – through the lens of sociology. In essence, this not only reveals the hidden mechanisms of the reproduction of corruption but also outlines the social life of legal norms. The distinction made by the candidate between the "formal regulatory framework" and "informal institutionalized practices" in public procurement is pivotal. It uncovers an institutional dualism, wherein the legal procedure serves as a legitimizing "facade" for informal arrangements. Furthermore, the "illumination"

of the symbiosis between political power and private economic interests warrants special emphasis. The candidate goes beyond the general use of the concept of state capture by describing the specific mechanism through which public procurement is instrumentalized for the redistribution of resources from the public to the private sector. The proposed anti-corruption guidelines are characterized by a high degree of applicability and are firmly rooted in their specific context.

5. Evaluation of the publications related to the dissertation

On the subject of the doctoral thesis, Trifon Trifonov has presented three publications that cover key aspects and results of his work. This demonstrates the effective dissemination and public presentation of the research findings from his doctoral study.

6. Evaluation of the abstract

The dissertation abstract comprises a total of 68 pages (in both Bulgarian and English). It fully complies with the requirements for structure and content, successfully and accurately presenting the general characteristics of the thesis, its structure, a synthesized exposition of the research, a statement of scientific contributions, and a list of related publications. In terms of substance, the abstract provides an excellent representation of the doctoral research findings.

7. Critical notes, recommendations and questions

The dissertation by Trifon Trifonov is distinguished by its analytical depth and high standards of research ethics. I strongly encourage the candidate to continue his scholarly work in this field. It is my firm belief that the dissertation should be published as a monograph, as this would provide broader publicity for the research results and make them accessible to a wider circle of specialists and practitioners.

8. Conclusion

The dissertation submitted for review by Trifon Stoyanov Trifonov has been developed in full compliance with the regulatory requirements for the award of the educational and scientific degree "Doctor" (PhD), as stipulated in the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (ADASRB), the Regulations for the Application of the ADASRB, and the Internal Regulations for the Organization and Conduct of Competitions for Academic Degrees and Positions at the University of National and World Economy (UNWE). The doctoral thesis, titled "Corruption in public procurement" addresses a timely and significant societal issue and contains results that constitute both scientific and applied scholarly contributions.

Everything stated above provides me with sufficient grounds to firmly recommend to the esteemed members of the Scientific Jury that they award the educational and scientific degree "Doctor" (PhD) in the scientific specialty "Sociology" (3.1 Sociology, Anthropology and Cultural Sciences) to Trifon Stoyanov Trifonov.

March 23, 2026
Sofia

Signature:
(Assoc. Prof. Todorka Kineva, PhD)